

Elke provincie heeft tegenwoordig zijn Slechtvalken, sommige zelfs tientallen paren. Als overwinteraar gaat het om honderden exemplaren. Een succesverhaal dat vooral te maken heeft met het uitbannen van persistente pesticiden in de jaren zeventig, met aanpassingen van de soort zelf aan de door mensen gedomineerde wereld, zijn wettelijk beschermde status en een tolerante, of ronduit hulpvaardige, houding van mensen. (Tekening: Jan Brinkgreve). *Peregrine Falcon, a success story if ever there was.*

Snelle veranderingen in het roofvogellandschap

Rob G. Bijlsma

Vergeleken met een eeuw geleden staat het er met roofvogels goed voor. Natuurlijk, er zijn nog steeds uitwassen als afschot, vergiftiging en opzettelijke verstoring van nesten. Op jaarbasis goed voor honderden sterfgevallen en geruïneerde broedsels. En zeker, de huidige ontwikkeling om natuurgebieden 'om te vormen' en te gelde te maken betekent een hoop extra verstoring en vernieling. Het ene is een anachronisme dat langzaam zal verdwijnen (steeds meer mensen waarderen roofvogels om wat ze zijn), het andere is een geldkwestie die bij schaarste vanzelf zal stoppen. Zo niet, dan bestuurders en ledenraden aanpakken. En als dát niet lukt, misschien maar lidmaatschap opzeggen. Want lid blijven van natuurbeschermingsorganisaties die natuur als handelwaar en speelplek voor mensen zien, dat is wat veel gevraagd.

Maar los van onverkwikkelijke strapatsen van roofvogelhaters en natuurbeschermers hebben roofvogels zich over geheel Nederland gevloedgolfd. De komende Sovonatlas zal op dit vlak enkele sterke staaltjes laten zien. In het landelijke overzicht van de broedvogels van afgelopen jaar zal blijken dat in voorheen dun bezette gebieden in West-Nederland méér nestkaarten van roofvogels worden verzameld dan in de van oudsher dik bezette gebieden in Oost-Nederland. Dat heeft natuurlijk te maken met een goede organisatie en fanatieke achterban van roofvogelgroepen in het westen, maar niet het minst óók met de uitbreiding van het verspreidingsgebied van talloze soorten van oost naar west. Het Nederland van 2017 oogt daarmee totaal verschillend van dat in 1977, het laatste veldjaar voor de eerste broedvogelatlas van ons land.

En dan de nieuwe soorten die als broedvogel binnenkomen: Slechtvalk (niet helemaal nieuw, maar wat een opmars), Zeearend, Rode Wouw, Zwarte Wouw, Steppekiekendief, wie weet binnenkort Slangenarend. Dat zoiets mogelijk is zegt twee dingen: (1) de Vogelwet 1936 – die roofvogels een beschermde status gaf – is van cruciale betekenis gebleken, en (2) roofvogels zijn enorm aanpassingsbereid. Daarnaast moeten we natuurlijk alert blijven. De vergiftiging van onze leefomgeving is alomvattend en moet stoppen. Water en lucht zijn weliswaar schoner geworden, maar nog lang niet schoon. Het zou ook mooi zijn als natuurorganisaties zich weer gaan bezighouden met waarvoor ze zijn opgericht: bescherming van natuur.

Los van dat alles: wij blijven nieuwsgierig registreren wat er met roofvogels en hun leefomgeving gaande is. Zonder te vervallen in gedoe over wat goed/slecht is in mensenogen. Enige bescheidenheid is gepast. De keuzes die roofvogels zelf maken, gegeven de huidige omstandigheden, dat is wat telt. Goede kans dat er nieuwe verrassingen volgen, we zullen versteld staan. Of niet, óók goed.